

רישוי והחזקת כלי ירייה

מבוא

1. סעיף 9 לחוק כלי הירייה, תש"ט-1949, קובע:

"(א) רשות מוסמכת רשאית לתת לממונה של ישוב רישיון מיוחד להחזקת כלי ירייה להגנת הנפש והרכוש של הישוב והתחבורה עם הישוב.

(ב) ממונה של ישוב שניתן לו רישיון מיוחד כאמור, רשאי אם היה הדבר דרוש, לפי דעתו, להגנת הנפש והרכוש של הישוב או התחבורה עם הישוב, להרשות לאדם מתושבי הישוב או מהנמצאים בו שאושר לכך על ידי מפקח המשטרה המחוזי או נציגו, הן ברשימה הכוללת את שמו והן באופן אישי והן בכל דרך אחרת, לשאת בתחום שהוגדר ברישיון את כלי הירייה שעליו ניתן הרישיון; הממונה רשאי לקבוע תנאים והגבלות לאותה הרשאה."

העירייה הוכרה כ"ישוב ראוי", ומתוקף כך היא זכאית לרישיון מיוחד להחזקת כלי ירייה. הרישיון המיוחד הוענק לממונה נשק ארגוני (להלן - **ממונה**) מטעם החברה לביטחון ולסדר ציבורי בע"מ (להלן - **החברה לביטחון**).
2. לפי תקנות כלי הירייה (תוקפם של רישיונות), התשס"ג-2002, יש לחדש את הרישיון היישובי אחת לשנתיים ב-1 באפריל. מתוך כך, תוקף הרישיון הוא לשנתיים מן המועד הכללי לחידושו.
3. הרישיון המיוחד להחזקת כלי ירייה לעירייה חודש לאחרונה ב-17.3.13.
4. אגף רישוי כלי הירייה במשרד לביטחון הפנים פרסם מדריך לשימוש והחזקת כלי ירייה (אפריל 2012) וחוברת הדרכה לבעלי רישיון מיוחד ביישוב ראוי (ינואר 2013). שני הפרסומים הללו (להלן יחד - **הנחיות המשרד לביטחון הפנים**) מספקים מידע מפורט בדבר חידוש הרישיון המיוחד, חידוש רישיונות נשק במוסדות חינוך, שימוש בכלי ירייה, בטיחות באימונים ועוד.
5. משטרת ישראל פרסמה בשנת 1996 קובץ הנחיות ונוהלי אבטחה, ובכלל זה את הנוהל "הוראות שימוש בכלי ירייה בגופים מאובטחים" (מספר 90.222.106) (להלן - **הנחיות המשטרה**). הנוהל מפרט "כללים מנחים, הוראות וסייגים בכל הנוגע לשימוש בכלי ירייה ופתיחה באש על ידי עובדים ושומרים הנושאים נשק בתוקף תפקידם במתקנים מאובטחים ואחרים."
6. בהמשך להנחיות השר לביטחון הפנים מ-2.4.13, פרסמה משטרת ישראל ב-30.6.13 את המלצותיה "להנחיית הרשות המוסמכת לבעל רישיון מיוחד לפי חוק כלי ירייה בדבר הטיפול בכלי ירייה שלא במשמרת". ב-22.7.13 פורסם עדכון להמלצות (להלן - **המלצות המשטרה**). לפי הכתוב, ההנחיות נועדו לצמצם עד למינימום הדרוש את הנשיאה והחזקה של כלי ירייה בידי מאבטחים ("מורשים") הפועלים מטעם חברות אבטחה או גופים נוספים ("בעלי רישיון מיוחד") באבטחת מוסדות, גופים ועסקים שונים. במכתב שצורף לטיטוט ההמלצות הראשונה נאמר כי מטרת ההמלצות היא "...להביא לצמצום כלי הירייה המוחזקים בידי הציבור, זאת בעקבות אירועי ירי חריגים בעת האחרונה, בהם

קיפחו את חייהם אזרחים חפים מפשע. " המלצות המשטרה כוללות פירוט של אפשרויות האחסון וההעברה של כלי הנשק וכן כללי זהירות ובטיחות בכלי ירייה. במסמך "תבחינים למתן רישיון להחזקת כלי ירייה ברישוי פרטי" שפרסם השר לביטחון הפנים באוגוסט 2011 נאמר: "מדיניות השר הינה לצמצם את מספר כלי הירייה המצויים בידי הציבור, תוך העדפת מתן כלי ירייה לארגונים מורשים, ובהרשאתם - למועסקים בהם, לצורך עיסוקם."

רקע

1. ברשות העירייה מצויים 98 אקדחים מסוגים שונים, 26 מהם מנופקים (כולל "אקדח בהמות" לשימוש השירות הוטרנרי העירוני). כמחצית הכלים המנופקים נמצאים בידי עובדי השיטור, הסיור והפיקוח שבחברה לביטחון. עובדים אלה קיבלו הרשאה לנשיאת כלי ירייה מתוקף מינוץ לתפקיד "חמושים בכוננות". המחצית הנותרת של כלי הירייה מצויה בידי עובדי עירייה ממינהל איכות הסביבה, ממינהל הכספים (מלווה בנק), ממינהל החינוך, ממינהל כוח אדם ואמרכלות ומאגף רישוי ופיקוח על עסקים. שמונה מבין העובדים הללו רכשו את כלי הירייה מכספם באמצעות העירייה, אולם, מאחר שאינם עומדים בתנאים לקבלת רישיון פרטי להחזקת נשק, הכלים שייכים לעירייה (ראו סעיף "חיול כלי ירייה"). כל המורשים דיווחו על החזקת כלי הנשק בכספת בביתם¹ ואין בהם כאלה המחזירים את הנשק למחסן הנשק בתום השימוש/משמרת. הביקורת מבקשת להסב את תשומת הלב לאינטרס הציבורי לצמצם ככל האפשר את מספר כלי הירייה שבידי אזרחים במטרה לשמור על שלום הציבור וביטחונו.² לפי מדיניות המשרד לביטחון הפנים, הנושאים נשק ארגוני מחויבים להפקיד את כלי הנשק במקום עבודתם.
2. כלי הירייה (72 במספר) והתחמושת שאינם מנופקים מאוחסנים במחסן נשק.
3. הממונה אחראי לרישוי כלי הנשק, ניפוק או אחסון כלי ירייה ותחמושת וכן להכשרה ואימון מחזיקי כלי הירייה. הממונה מחזיק במפתחות ובקודי האבטחה של המחסנים וכן הוא זה המנהל את הרישום ומבצע את תהליכי הרישוי ומתן ההרשאות.
4. המשרד לביטחון הפנים אישר את מינויו של אחד העובדים בחברה לביטחון כממלא מקום לממונה לעת הצורך.

¹ למעט אקדח בהמות (אקדח חיצים) המאוחסן בכספת בשירות הוטרנרי העירוני ונתון לשימושם של מנהל השירות הוטרנרי העירוני ושל מספר עובדים בשירות.

² ראו למשל פסיקת בית משפט - עת"מ (י-ם) 13-01-14241 איתן כהן נ' השר לביטחון הפנים: "פקיד הרישוי הוא המוסמך ליתן רישיון נשיאה והחזקה של כלי נשק כמו גם ביטולים, לפי שיקול דעתו... בין היתר עליו לאזן בין האינטרס להבטיח את שלומו של מבקש הרישיון העלול להימצא בסיכון עקב עיסוקו או מקום מגוריו, לבין האינטרס לצמצם ככל האפשר את מספר כלי הירייה שבידי אזרחים במטרה לשמור על שלום הציבור וביטחונו."

עבודת הביקורת

1. הביקורת בדקה את נושא החזקת כלי הירייה בעירייה, לרבות רישוי ומתן הרשאות לנשיאה ואחסון, אחסון כלי הנשק והתחמושת, ניפוק כלי נשק לעובדי עירייה ואימון והכשרת מחזיקי כלי ירייה. כל זאת, על-פי הנחיות המשרד לביטחון הפנים והנחיות המשטרה.
2. הביקורת כללה, בין היתר, את הפעולות הבאות:
 - א. שיחות עם מנכ"ל החברה לביטחון, עם ממונה נשק ארגוני (בעל הרישיון המיוחד), עם אמרכל החברה לביטחון ועם מורשים להחזקת נשק.
 - ב. עיון בהתכתבויות ובמסמכים רלוונטיים.
 - ג. עיון במדגם תיקים של כלי ירייה.
3. התקופה שנבדקה הייתה ינואר 2012 - אוגוסט 2013.
4. הליך איסוף ממצאי הביקורת נערך בחודשים אפריל-אוגוסט 2013.
5. טיוטות הממצאים הועברו להתייחסות המבוקרים.

ממצאים

1. ניהול מצאי כלי הנשק ומלאי התחמושת

1.1 ניהול מצאי כלי הנשק

לפי הנחיות המשרד לביטחון הפנים, על הממונה לנהל רשימת מצאי כלי ירייה (טופס ריכוז) לפי רשימה ממוחשבת מטעם הרשות המוסמכת. ברשימה יפורטו שמות המורשים, מועדי המטווח והתדרוך, תוקף תעודה או סטטוס כלי ירייה. נמצא כי מצאי כלי הנשק מנוהל ברשימה בגיליון אלקטרוני (קובץ אקסל). הרשימה כוללת:

- פרטי כלי הנשק - מספר הכלי, תוצרת, קליבר³
- שם מחזיק הכלי או מקום אחסונו
- פרטי אימוני הירי והתדרוכים
- פרטי התעודות וקיום הצהרת בריאות וריאיון
- פרטי תחמושת

כל תנועות כלי הנשק, לרבות הוצאות והחזרות, נרשמות בכרטיס הנשק. כמו כן, נמצא טופס ריכוז כנדרש.

בהתאם להנחיות המשרד לביטחון הפנים, לצורך קבלת רישיון (אחת לשנתיים), על הממונה להציג בפני הרשויות אישור בדיקת תקינות ואימות לכלי הירייה הנמצאים ביישוב מטעם מנהל מטווח או סוחר מורשה. בדיקת תקינותם של כלי הנשק המוחזקים בידי מורשים מבוצעת אחת לשנה בעת אימון הירי השנתי. המורשה

³ הקוטר הפנימי של הקנה.

מקבל אישור הדרכה ואימון בירי למתאמן הכולל, בין היתר, אישור שתרגל פירוק והרכבה/ניקוי וטיפול ותפעול תקלות. לדברי הממונה, במידה שיש תקלה בנשק במטווח, הוא נמסר לתיקון או מטופל במקום. נמצא כי כלי הנשק נבדקים אחת לשנתיים אצל סוחר מורשה, כנדרש.

1.2 ניהול מלאי התחמושת

א. לפי הנחיות המשרד לביטחון הפנים, לצורך מעקב וניהול מלאי תחמושת בארגון, יש לנהל טופס מעקב לכל סוג וקליבר של תחמושת, לפי הפירוט להלן: תחמושת במחסניות, תחמושת במחסן נשק, "כניסה" - רכישת תחמושת, "יציאה" - צריכה במטווח, אובדן, פסילה וכדומה. נמצא טופס מעקב תחמושת תקין, אשר מנוהל משנת 2006.

כמו כן, נמצא כי מלאי התחמושת כולל 6,866 כדורים, מרביתם מאוחסנים במחסן הנשק. לפי דיווח הממונה, כבר שנים רבות לא חל כל שינוי, הן בכמות התחמושת והן במספר כלי הירייה בבעלות העירייה.

ב. לפי טופס המעקב, לא חלו כל שינויים בהיקף מלאי התחמושת בעירייה, שכן לא נעשה כל שימוש מבצעי בתחמושת. יתרה מזאת, תחמושת חיה לצורך ריענון במטווח מסופקת במטווח, ולא מנופקת ממלאי התחמושת העירוני. לדברי הממונה, בסבב אימוני הירי הבא (מארס 2014) תרוענן התחמושת באופן שבו ייעשה שימוש בתחמושת ישנה ותתקבל במקומה תחמושת חדשה.

ג. עם זאת, אירעו שני מקרי גניבת/אובדן תחמושת אשר דווחו למשטרה בשנת 2007 ובשנת 2009. הביקורת מציינת כי לא נמצאה אסמכתא כתובה לדיווחים למשטרה וכי הדבר מצוין רק בטופס המעקב.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"ב-1 פברואר 2007 דווח למשטרה על גניבת/אובדן 30 כדור מ...

ב-22 פברואר 2009 דווח למשטרה על גניבת/אובדן 20 כדור מ...

אכן האסמכתא לא נמצאה, 'הממונה' מצהיר כי היו אסמכתאות ואף נבדקו ע"י הביקורת של משרד הפנים בחידוש הדו שנתי במרץ 2007 ומרץ 2009 במסגרת בדיקת יומן התחמושת על ידם."

1.3 בקרת תקינות מערכות המיגון וביקורת משטרה

א. משטרת ישראל (מחוז מרכז) עורכת ביקורת במחסן הנשק אחת לשנתיים, סמוך למועד חידוש הרישיון העירוני. הבדיקה נעשית על-פי טופסי סקר מקדים שהממונה ממלא ומעביר למשטרה לצורך חידוש הרישיון. בביקורת זו נבדקים בעיקר מיגון מחסן הנשק ומערכת האזעקה הקווית והאלחוטית של המחסן. כמו כן, נערך מעקב אחר הממונה וממלא המקום שלו, למשל, אם אין להם עברות פליליות.

נוסף על כך, עורכת המשטרה ביקורות פתע אחת לשנה לערך. הבדיקה בביקורות אלה דומה לביקורת השגרתית.

לדברי הממונה, הוא מבצע אחת לחודש בדיקות יזומות לתקינות מערכות המיגון וההתרעה של מחסן הנשק, וכן של התקינות הסביבתית. עוד הוא ציין: "בשש שנותיי כאחראי לא הייתה קריאה."

ב. בפברואר 2013 בוצעה ביקורת משטרה במסגרת תהליך חידוש הרישיון. בין היתר, נבדקה האזעקה הקווית של מחסן הנשק והתברר שהקו היה מנותק עקב "גיד רופף בלוח התקשורת, הלוח מרובה 'גימפריס' שבקלות נתלשים..." במכתב ששיגר למנהל מערכות מידע בחברה לביטחון, לאחראי התקשורת בתקשוב העירוני, למפקח באגף החשמל, למנהל מערכות המוקד ולסמנכ"ל החברה לביטחון, ציין הממונה כי "חדר התקשורת משמש גם כמחסן ולכן אינו נעול קבוע וכל מי שנכנס יכול לגרום נזק. מערכת האזעקה לא מופקחת מוקד!! - מסתבר שהאזעקה מסתיימת במוקד ב'אנדרומדה' ואין גישור משם לבקרת המוקדנים למערכות המצוקה!" במכתב נוסף ששלח הממונה מספר ימים לאחר מכן הוא התריע על תקלה בשיגור הקריאה למוקד (חיווי פריצה) וכן שהאזעקה פעלה זמן רב ללא חייגן אוטומטי. לאור זאת הוא מבקש הגברת הסיוורים במקום. התקלה תוקנה במלואה בתוך שלושה ימים.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"הממצא תוקן, נבקש מהמוקד העירוני ליתר ערנות לקריאות ממערכות אזעקה 'אנדרומדה'."

ג. בסיוור שערכה הביקורת ב-5.8.13 בחדר הנשק ביצע הממונה בדיקת תקינות מערכת ההתרעה והאזעקה. נמצא כי לא הייתה התייחסות מיידית של המוקד העירוני לחיווי של האזעקה. יתרה מזאת, לאחר כארבע דקות, התקשר הממונה למוקד וביקש לבדוק האם התקבל חיווי. רק לאחר דקות ארוכות, התקשרה מוקדנית מהמוקד לממונה להודיעו כי התקבלה התרעה מחדר הנשק.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"...מרגע שהממונה 'העיר' תשומת לב המוקד שהופעלה אזעקה המערכת תפקדה כנדרש, המוקד דיווח הן לממונה והן לסגן הממונה..."

תגובת מנהלת המוקד העירוני:

"המערכת מחוברת למערכת לחצני המצוקה [של] האזעקה במחסן הנשק במוקד 106 ('אנדרומדה') מכיוון שזו מערכת הבדקת עצמאית מדי יום את תקינות יחידות הקצה. לדאבוני, נכון להיום עם קבלת הדוח, אני לא יכולה לבדוק את הכשל שהיה במוקד בבדיקה האחרונה באוגוסט. כדאי להסב את תשומת לבי בו במקום. המוקדנים ירוענו בנושא כמובן."

2. אחסון כלי נשק ותחמושת

2.1 חדר נשק

לפי הנחיות המשרד לביטחון הפנים, יש לאחסן את כלי הנשק בחדר נשק הבנוי לפי מפרט 90.92 "אחסון נשק מ-21 כלי נשק ומעלה" של משטרת ישראל, לרבות אמצעי מיגון הן לכניסה והן לכלל המבנה. כך הדבר גם לגבי תחמושת. נמצא כי הן הנשק והן התחמושת מאוחסנים בחדר נשק אשר אושר על ידי משטרת ישראל ועל כן עומד בתקן.

מדובר במבנה אטום ללא חלונות עם דלת כניסה כבדה הנעולה בשני מנעולי תלייה כבדים. נוסף על כך, החדר ממוגן במערכת אזעקה. על כל פנים, חדר הנשק ממוקם בתוך מבנה של אגף עירוני, אשר גם הוא ממוגן באזעקה ובדלת חיצונית נעולה. בסיור שערכה הביקורת במקום ב-5.8.13 נערכה בדיקה של מערכת האזעקה של האגף העירוני והסתבר שהיא אינה תקינה.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"נעיר את תשומת לב אגף... שבמבנהו נמצא המחסן לוודא תקינות מערכת האזעקה החיצונית למחסן הנשק."

תגובת מנהל האגף העירוני:

"האזעקה תקינה. ביקר במקום האחראי על כך מטעם העירייה ודיווח לנו כי תקין!!!"

2.2 אחסון כלי ירייה ותחמושת בבתי כווננים

א. לפי הנחיות המשרד לביטחון הפנים ומשטרת ישראל, עובד הרשאי להחזיק בכלי הנשק לאחר שעות המשמרת, לצורך ביצוע כווננות, יאחסן את הנשק בכספת מקובעת לקיר, כאמור בהנחיות המשטרה. בהמלצות המשטרה מובאות מספר חלופות להחזקת כלי הירייה שלא בשעות המשמרת או מחוץ לאתר המאובטח. הממונה דיווח לביקורת כי נבחרה חלופה ד': "**כווננות מאושרת**" החזקת כלי ירייה מחוץ לאתר מאובטח על ידי 'מורשה' שהועד לכך על ידי בעל רישיון מיוחד כדי להגיע בלא דיחוי לאתר מאובטח, ובלבד שקיבל על כך אישור של 'הרשות המוסמכת'. "[ההדגשה במקור] כל המורשים חתומים על הצהרת מקבל הנשק, לפיה הם מתחייבים **"לפעול לאחסון הנשק בכספת בביתי בהתאם להנחיות (נשק כווננות)"** [ההדגשה במקור]. כמו כן, בריאיון האישי, הדבר מובהר להם, והם חותמים על כך: "בסיום עבודתך הנך מחויב לאחסן את הנשק בביתך בכספת מקובעת היטב לקיר." לדברי הממונה, אין באפשרותו לוודא את קיום הכספת בביתם הפרטי, אך הוא סומך על הצהרתם. הביקורת מדגישה כי על הממונה לוודא כי הכספת עומדת בהוראות בדבר התקנת כספת ביתית המפורטות בנספח ב' להמלצות המשטרה. כך גם מתחייב הממונה בטופס בקשה לאישורים חריגים להוצאת כלי ירייה אל מחוץ למקום העיסוק אשר שלח לפקיד רישוי כלי ירייה במחוז: "הנני מבקש לאשר... להוציא את כלי הירייה הכלולים ברישיוני המיוחד לביתי בו מותקנת כספת העונה על דרישות המפרט של משטרת ישראל."

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון :

"להלן אישור שקיבלנו מאיגוד הקב"טים הארצי כפי שסיכם זאת עם המשרד לביטחון הפנים :

...ברשויות המקומיות (מפעל ראול), קיבלנו אישור החרגה, לאפשר הוצאת כלי הירייה אל מחוץ למקום העיסוק. לגבי אישור לכספת בבית המחזיק - אין צורך להגיע לביתו של העובד שלך, מספיק שהעובד יחתום על 'הצהרה' כלפי הקב"ט. כך פעלנו, נושא הנשק חתם על הצהרה." [ההדגשה במקור]

ב. בהנחיות המשרד לביטחון הפנים מושם דגש מיוחד על החסנת כלי הירייה שנמסרו למורשים: "זכור - החסנת כלי הירייה שבירישון הישוב תבוצע רק במחסן הנשק של הישוב. אין לאפשר אחסנת כלי ירייה בבית בתקופת חופשה." [ההדגשה אינה במקור]

לפי הוראות האגף לרישוי כלי ירייה במשרד לביטחון הפנים, בעלי הרישיון המיוחד בארגון יאפשרו למורשים החמושים בכלי הירייה לשאת נשק רק באתרים וביעדים שאושרו על ידי המשטרה, ולהחזירו בתום הפעילות למקום האחסון המאושר של הארגון.

נמצא כי אף לא אחד מהמורשים אחסן את כלי הירייה שברשותו במחסן הנשק העירוני, הן בעת חופשה והן בעת היעדרות ממושכת מפאת מחלה.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון :

"בעקבות הביקורת נתחיל לקיים נוהל שבו במקרים של חופשה מעל שבוע ימים יש להפקיד את הנשק במחסן הנשק או בתחנת משטרה, במקרים של מחלה ממושכת מעל 10 ימים כנ"ל. הנוהל יופץ לנושאי הנשק בעירייה ובחברה לביטחון..."

לפי דיווח אחד מעובדי העירייה, רוב הזמן נמצא הנשק בביתו, והוא בדרך כלל נושא אותו רק לצורך ליווי אירועים של העירייה. הביקורת מעירה כי המורשים מודעים להגבלות שבנשיאת הנשק, מאחר שבהודעה על חידוש הרישיון מצוין במפורש: "עדכון לנהלים!! **החמרה** של המשרד לביטחון הפנים - החל מחידוש הרישיון השנה נושא נשק של יישוב ראוי ובכלל זה עיריית ראשון לציון, מורשה לשאת את כלי הנשק אך ורק במסגרת עבודתו, במהלך הדרך אל העבודה וחזרה מהעבודה ובביתו **בתוך כספת תקנית המקובעת לקיר**, המשמעות שחל איסור על שהייה עם כלי הנשק של הארגון פרט לכתוב לעיל." [ההדגשות במקור]

ג. לפי הנחיות המשטרה, בכל מקרה של גניבת נשק או השמדתו יש להודיע לקב"ט ולמשטרה תוך 48 שעות.

לדברי הממונה, לא אירע כל מקרה של גניבה או אובדן של כלי נשק. במקרה אחד איבד העובד את תעודת ההרשאה והממונה סיפק לו תעודה חליפית. כאמור, בדיקת טופס מעקב מלאי תחמושת בארגון העלתה שני מקרים של גניבת/אובדן תחמושת אשר דווחו למשטרה.

תגובת הממונה באישור מנכ"ל החברה לביטחון:

"לא היו מקרים של גניבת תחמושת - היה דיווח גם למשטרה של 2 עובדים שאיבדו כדורים." [ההדגשה במקור]

ד. בבחינת כתובות מקום האחסון המאושר ברשימת המורשים נמצא כי 11 כתובות אינן תואמות את הכתובות של העובדים המופיעות בתיקי כוח האדם שלהם, חלקם שינו את מקום מגוריהם לעיר אחרת. נמצא כי הכתובות מצוינות גם בטופס הריאיון האישי, שבו מתחייב המרואיין בין היתר לאחסן את הנשק בביתו בכספת מקובעת היטב לקיר.

הביקורת בדקה כתובות של מורשים הנמצאות מחוץ לראשון לציון ונמצא כי הן אינן תואמות את המופיע ברישומי מינהל כוח אדם ואמרכלות והחברה לביטחון. לגבי אחד העובדים אף הסתבר כי שוב עבר דירה, ואף לא אחת מהכתובות תואמת את הרישומים.

מכאן, שבעת הצורך, כגון בעת מצב חירום שבעטיו יידרש הממונה להזעיק את המורשים מבתיהם על כלי נשקם, יימנע מהממונה הפרט החיוני של מקום אחסון הנשק והמקום שממנו יגיע הכונן עם נשקו.

תגובת הממונה באישור מנכ"ל החברה לביטחון:

"הכתובת הרשומה אצל הממונה הנה המעודכנת, הממונה אחת לשנה בריענון השנתי מוודא ומעדכן הכתובת ברשימותיו על פי מה שמדווח על ידי נושא הנשק... באזעקת מורשים בכוונות במצב חירום הכתובת שבה לכאורה מאוחסן הנשק אינה רלוונטית, החשוב שנושא הנשק יהיה זמין טלפונית, לדעת הממונה מקום האחסון אינו פרט חיוני בחירום ונועד יותר לצרכים פורמליים על פי החוק."

3. מתן הרשאה לנשיאת נשק

3.1 נוהל ניפוק כלי נשק לעובדים

בחברה לביטחון נקבע לפני כשנתיים נהל בנושא ניפוק כלי נשק לעובדים. הנהל הוא למעשה בקשה למתן רישיון נשק לעובד עירייה ובו צריך מנהל האגף של העובד המבקש לאשר את מתן הנשק בליווי נימוקים. בהערות לטופס מצוין כי את הבקשה בחתימת מנהל האגף יש להעביר לאישור מנכ"ל החברה לביטחון וכי לאחר אישורו תועבר הבקשה לבעל הרישיון המיוחד (הממונה). עוד מצוין כי על סמך האישורים הנ"ל תוגש בקשת רישיון למשרד הפנים לאישור המועמד.

3.2 תהליך מתן ההרשאה

א. ההחלטה לתת לעובד הרשאה לנשיאת נשק מתקבלת בעקבות אישור מנהל ישיר ואישור מנכ"ל החברה לביטחון.

ב. חלק הכרחי מתהליך ההרשאה הוא הכשרת העובד בתפעול הנשק, המורכבת מהדרכה לגבי הוראות שימוש בנשק ובטיחות, לפי הנחיות המשטרה, וביצוע מטווח באש חיה. אחת לשנתיים, לקראת מועד חידוש הרישיון העירוני שולח

הממונה למורשים זימון לחידוש רישיון, כולל אימון ירי. בהודעה מתבקש העובד להביא עמו הצהרת בריאות חדשה חתומה בידי רופא משפחה. בתום האימון, חותם העובד על תצהיר כי עבר את ההדרכה והבין את כל הנדרש ממנו. מנהל המטווה ומדריך הירי (מטעם חברה חיצונית) חותמים על אישור כי העובד עבר מטווה והדרכה. בהצהרה מפורטים כל הנושאים שנכללו בהדרכה ובתרגול הירי, כגון: פירוק והרכבה/ניקוי וטיפול, ירי מאחורי מחסה ובכריעה, ותפעול תקלות.

נמצא כי כל העובדים עוברים מטווה אחת לשנה ותדריך - אחת לחצי שנה. אחד העובדים אף ציין בפני הביקורת כי התרגול במטווה מקיף ביותר וכולל תרגול ירי במצבים שונים וכן ניקוי ותפעול הנשק. כמו כן, בעת המטווה עוברים העובדים תדריך מעמיק לשימוש בנשק והוראות פתיחה באש. לאחר חצי שנה הם מוזמנים לריענון תקופתי ומקבלים דף הוראות פתיחה באש שהוציאה החברה לביטחון.

ג. כאמור, על העובד המועמד לקבלת הרשאה לספק הצהרת בריאות חתומה בידי רופא. נמצא כי כל העובדים שקיבלו הרשאות הגישו הצהרות בריאות. הממונה דיווח לביקורת כי מספר מועמדים בשירות הווטרנרי העירוני הגישו הצהרות בריאות רק ביולי 2013, ולכן לא קיבלו הרשאות לנשיאת נשק (אקדח בהמות) סמוך לחידוש הרישיון העירוני. וכך, נוצר מצב שעובדים בשירות הווטרנרי לא היו מורשים לנשיאת נשק מספר חודשים.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"אקדח ההדמה שברשות הווטרנרי העירוני הנו לצורך הרדמת בעלי חיים משוטטים שלא ניתן בדרך אחרת לרסנם/לעצורם, האקדח מאוחסן קבע בכספת הווטרנרי, כשנוצר צורך בהרדמת בעל חי רק נושא הרישיון רשאי ומשתמש באקדח, כך שלצורך העניין די בעובד אחד בעל רישיון בתוקף לטפל באירוע גם עם נדרשת אזעקתו מביתו, ואכן לא לכולם היה ב-1 אפריל 2013 אך לחלקם כן והם טיפלו באירועים אם היו."

תגובת מנהל השירות הווטרנרי העירוני:

"אף אחד חוץ מהאנשים שהוכשרו לכך בשירות הווטרנרי העירוני אינו יודע כיצד לתפעל את 'אקדח הבהמות' ולכן גם בזמן שאין לנו היתר לשימוש בו, הוא נמצא בכספת סגורה ואינו בשימוש עד לקבלת היתר."

4. כלי ירייה מנופקים

4.1 כאמור, 26 עובדים מחזיקים ברישיון בכלי ירייה, 14 מהם הם עובדי שיטור, סיור ופיקוח ועובד אחד משמש רכז ביטחון בכפר הנוער נחלת יהודה.⁴ עשרת העובדים האחרים (עובדי עירייה) התבקשו להחזיר את נשקם לעירייה, כנדרש בחוק. אולם,

⁴ כלי ירייה נוסף - אקדח בהמות - נמצא ברשות הווטרנרי העירוני, ויכול שישמש עובדים נוספים בשירות הווטרנרי, לאחר שאלה מסרו הצהרת בריאות והשלימו את תהליך ההרשאה.

הם סירבו, מן הטעמים שיפורטו להלן, והנשק הושאר ברשותם.

4.2

"חילול" כלי נשק פרטיים

בסוף שנות השמונים ותחילת שנות התשעים של המאה הקודמת רכשו שמונה עובדי עירייה מכספם כלי נשק לצורך הגנה עצמית. מאחר שהם לא עמדו בתנאים לקבלת רישיון פרטי (כגון מגורים מעבר לקו הירוק), נקבע שתהליך הרישוי ומימונו יבוצעו בידי העירייה, וכך גם תהליכי ההכשרה וההדרכה לגבי שימוש בנשק (כגון ריענון ירי ומטווח).

בסוף שנת 2011, לאחר בירור שערך במשרד לביטחון הפנים, פנה הממונה למנכ"ל העירייה: "לפי החוק הנשק הנו נשק ארגוני של עיריית ראש"צ ולא פרטי. לפניית לעובדים הר"מ ערערו הם על ההחלטה להחזיר הנשק בטענה שרכשו אותו באופן פרטי..." הממונה פירט במכתבו את שמות העובדים ותפקידם. ליד שמו של עובד אחד בלבד, עובד הגזברות, ציין: "לגבי לדעתי יש הצדקה להשארת הנשק - הנו מפקיד הכסף מזומן וצ'קים מדי יום בבנקים (הנשק כהרתעה)". החלטת מנכ"ל העירייה הייתה: "להשאיר ברשותם את הנשק עד פרישתם. ולהחזיר את כל יתרת כלי הנשק לעירייה."

בבדיקת הביקורת, טענו העובדים הללו שמדובר בנשק פרטי שהם רכשו לפני שנים רבות (חלקם - לפני כעשרים שנה). אף על פי כן, כל העובדים הללו התחייבו "לתרום" את הנשק לרשות בתום עבודתם. אחד העובדים החזיר את הנשק לעירייה. אף לא אחד מהעובדים שהנשק נשאר ברשותם נדרש עד כה לפעילות מבצעית (הם מוגדרים בסטטוס "בכוננות"), ולגבי מרביתם, הנשק הושאר ברשותם רק משום שהם מימנו את רכישתו באופן פרטי.

הביקורת ביקשה לברר את משמעות היות המורשים בסטטוס "כוננות". לדברי מנהל יחידת אכיפה במינהל איכות הסביבה, עובדיו נדרשים בכוננות "לפקח ולאכוף חוקי עזר עירוניים הגובל גם בעימותים עם אזרחים. הנשק הנו חלק בלתי נפרד מעבודת הפקח..."

לגבי עובד מינהל הכספים, הוא קיבל הרשאה לשאת נשק מטעם העירייה לצורך הבטחת כספי עירייה המועברים להפקדה בבנק. לשאלת הביקורת השיב הממונה על עובד זה, בין היתר: "נושא הכוננות אינו בתחום טיפולי ולכן אין לי מושג לאיזו פעילות נדרש ככונן."

הביקורת מציינת כי שני עובדים, מדביר ועובד באגף הגינון, קיבלו אף הם הרשאה לנשיאת נשק. לגרסתם של השניים, מדובר בנשק פרטי והעירייה מטפלת ברישוי ומממנת את אחזקתו.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"למעט עובד הגזברות ואולי 2 מצוות אכיפת איכות הסביבה אין הצדקה ליתר לשאת כלי ירייה, על בסיס הביקורת נבחן משפטית את הנושא במטרה לצמצם נושאי הנשק."

הביקורת מעירה כי במכתב ששלחו יו"ר מרכז השלטון המקומי ויו"ר ועדת ביטחון מרכז השלטון המקומי לשר לביטחון הפנים בנובמבר 2013 הם כותבים: "במסגרת הדיונים עם משרדך, הוסכם שיש לאשר החרגה למספר בעלי תפקידים חיוניים

ברשויות. מאחר ועובדים אלו נושאים את כלי הנשק להגנתם האישית במסגרת תפקידם... בין היתר הם מונים גם רשימת תפקידים חיוניים שלגרתם זקוקים לאישור חריג לאחסנה בביתם: "קב"טים, פקחים בשיטור המשולב, בעלי תפקידים אשר מועסקים באזורים בעלי נתוני פשיעה גבוהים ופקחים הנמצאים בסיכון בגלל אופי עבודתם."

תגובת מנכ"ל העירייה:

"מה שמתחיל עקום בשנות ה-80-90 קשה ליישר בשנת 2012. העובדים רכשו את הנשק מכספם וניתן להם האישור לשימוש בו ע"י העירייה. יתרת כלי הנשק הוחזרו לעירייה. ובכלל מי מוסמך לקבוע אם עובד רשאי/זכאי לשאת נשק עירוני?!"

היועצת המשפטית לעירייה השיבה בחיוב לשאלת הביקורת "האם אנו אמורים להסיק מכך כי על העובדים שאינם זקוקים לנשק לצורך עבודתם להחזיר את כלי הנשק לעירייה?"

4.3 סירוב להחזיר כלי ירייה

שלושה עובדים, שני מפקחי אכיפה במינהל איכות הסביבה ועובד אגף רישוי ופיקוח על עסקים, נדרשו אף הם להחזיר את נשקם, כנדרש בחוק, אולם, הם סירבו. עקב פניית הממונה למנכ"ל העירייה, נערך בתחילת פברואר 2012 סיכום בין זה האחרון לבין מנכ"ל החברה לביטחון, באשר לאישור לעובדים אלה. בסוף מארס 2012, התריע הממונה בפני מנכ"ל העירייה כי כל עוד אינם מחזירים את הנשק כנדרש, העירייה עוברת על חוק כלי ירייה, שכן הם לא קיבלו הרשאה לנשיאת נשק.

לגבי מפקחי האכיפה, מנהל יחידת האכיפה פנה למנכ"ל העירייה ולמנכ"ל החברה לביטחון בבקשה להשאיר את כלי הנשק ברשות העובדים מאחר ש"זה עוזר מאוד בהרתעה מול אזרחים בשטח". במכתב אחר הוא ציין כי מדובר במפקחים ותיקים הנושאים נשק שנים רבות ללא כל תלונה בנושא. לדבריו, "נשיאת הנשק תורמת להם בזמן העבודה ומעלה את הביטחון והסמכותיות מול האזרח והעסקים בעיר". מנכ"ל החברה לביטחון אישר את השארת כלי הנשק בידי העובדים באמצע יולי 2012.

לגבי עובד אגף רישוי ופיקוח על עסקים, מנכ"ל החברה לביטחון ומנהל אגף זה המליצו להשאיר ברשותו את כלי הנשק לאחר ששוחחו עם העובד והבהירו לו כי השימוש בנשק הוא רק במקרה של סכנת חיים מוחשית ולאחר שהתברר כי העובד "פועל בשעות הלילה כאשר הוא מבצע ביקורות רישוי ואכיפה".

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"התבצע תהליך ערעור על פי הכללים."

4.4 עיכוב בהחזרת נשק בחברה לביטחון

במסגרת איסוף כלי הנשק, התבקש ב-1.1.12 סגן מנהל אגף סיור ושיטור משולב להודיע לחמישה מעובדיו להחזיר את כלי הנשק שברשותם. אולם, שני עובדים החזירו את כלי הנשק לאחר ארבעה-חמישה חודשים, ולאחר פניות חוזרות ונשנות של הממונה.

הביקורת מציינת כי שני העובדים הללו נשאו נשק אשר שייך לעירייה בלא שקיבלו הרשאה לכך, האחד במשך יותר משבועיים והאחר - במשך כחודש וחצי.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"[לשני עובדים] היה רישיון בתוקף עד ה-31.03.2012. [אחד העובדים] החזיר נשקו ב-17.04.2012. [העובד האחר] החזיר נשקו ב-15.05.2012. אנו נפעל לבל יישנו מקרים כאלו בעתיד."

5. אחר

5.1 ביטוח

א. הביקורת לא איתרה ביטוח על כלי הנשק והתחמושת, הן אלה המאוחסנים במחסן הנשק והן אלה המוחזקים בידי המורשים. לדברי המשפטנית יועצת העירייה לענייני ביטוח, מחסן הנשק אינו מבוטח מפני פריצות, כחלק מהמדיניות הכוללת של העירייה. לגבי ביטוחים מסוג אחר (כגון שריפה ורעידת אדמה), מחסן הנשק יכול להיות מבוטח במסגרת הביטוחים הכוללים למבני העירייה, הנותנים כיסוי גם לתכולת המבנים, אם הם רשומים ברשימת האיננוטר. כאמור, מחסן הנשק ממוקם בתוך מבנה של אגף עירוני. מבדיקת הביקורת עולה כי מחסן הנשק, על כלי הנשק והתחמושת שבו, אינו רשום באינונוטר העירוני ולא באינונוטר של החברה לביטחון.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"נבחן עם גורמי העירייה את המשמעויות שבהכללת מחסן הנשק באינונוטר העירוני/החברה לביטחון לצורך הסדרת נושא הביטוח בכל המקרים שאינם פריצה למחסן."

5.2 עלויות הצהרת בריאות

קבלת הצהרת בריאות חתומה בידי רופא משפחה בקופת החולים כרוכה בעלות כספית למבקש. הממונה ציין בפני הביקורת כי המבקשים יכולים לפנות לחברה לביטחון או לעירייה (בהתאם לגוף שבו מועסק המורשה) ולקבל החזר. לדבריו, עובדי השיטור והסיוור מודעים לאפשרות זו ומגישים בקשות לקבלת החזרים, אך עובדים אחרים אינם יודעים על כך.

6. בדיקת תיקי כלי נשק

6.1 טופס מעקב כלי ירייה

כאמור, בטופס מעקב כלי ירייה (טופס ריכוז) מיועדת שורה לכל כלי. הטופס נמצא תקין ומפורט כנדרש. להלן ממצאים מהנתונים בטופס:

▪ מרבית העובדים עברו אימון ירי וקיבלו תדרוך בסמוך למועד חידוש הרישיון העירוני (31.3.13).

שני עובדים עברו אימון ירי כחודש לאחר קבלת הרישיון (ב-1.5.13) עקב היותם בחופשת מחלה בתקופת הבקשה וקבלת הרישיון, אולם נכללו ברשימת המורשים

שנמסרה לפקיד הרישוי במועד קבלת הרישיון היישובי. לטענת הממונה, הם "היו במחלה ממושכת". הממונה מסר כי השניים לא היו "כשירים" וכי לא רצה "לסכן את בריאותם", ולכן דחה את הריענון עד ששבו לעבודה. שניהם עברו אימון ירי ביום שבו קיבלו הרשאות.

- המורשים חמושים בדרך כלל בכשלושים כדורים, למעט שישה, המחזיקים בחמישים כדורים. לדברי הממונה, מדובר בראשי צוותים או עובדי שטח ליליים. בדיקת הביקורת העלתה כי אכן מדובר בראשי צוותים ועובדי שטח. שלושה מבין העובדים עוסקים בפיקוח מטעם מינהל איכות הסביבה, אך מאחר שהם מתמודדים עם גורמים עברייניים כגון גנבי חול, הם מורשים לשאת נשק וזקוקים לכמות גדולה יותר של כדורים.

6.2 תיקי כלי ירייה

בכל תיק כלי ירייה מתויק "טופס מסירה/החזרה לכלי ירייה" המפרט את תנועות המסירה וההחזרה, ובכלל זה מסירה והחזרה לצורך קבלת הרשאה להחזקת נשק והעברות בין מחזיקים. מלבד הטופס, במידה שכלי הירייה מוחזק בידי מורשה, יש לתייק גם סיכום ריאיון קבלה של מחזיק הנשק, הצהרת בריאות תקפה, אישור הכשרה במטווח, הצהרה על קבלת תדרוך בטיחות ונוהל אש, העתק תעודת ההרשאה לנשק הנמסר וחומר הדרכה. נמצא כי התיקים תקינים וכי נמצא בהם כל החומר הנדרש.

הביקורת בדקה מספר תיקים באופן אקראי ולהלן יובאו הממצאים:

- אחד העובדים לא עבר מטווח בשנת 2012. הממונה מסר לביקורת: "[העובד] נדרש על ידי להחזיר הנשק לפי קביעת העירייה וסירב. [העובד] ומנהלו ערערו בפני מנכ"ל העירייה. התהליך נמשך זמן רב, ולכשנתקבל הערעור לא זומן על ידי לריענון - תקלה."

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"...אכן תקלה שאסור היה שתקרה."

- שני עובדים קיבלו הרשאות לנשיאת כלי ירייה ב-1.5.13, עקב היותם בחופשת מחלה בתקופת הבקשה וקבלת הרישיון. אולם, עובדים אלה לא הפקידו את הנשק בעת המחלה לאחר ש"סוכם עם שניהם שחל עליהם איסור מוחלט לעשות שימוש בנשק לכל מטרה שהיא לאחר ה-31 באפריל 2013, וכן, עליהם להטמין את הנשק בכספת אישית ביתית שנמצאת ברשותם לפי בדיקת [הממונה]. " הביקורת מזכירה כי תוקף ההרשאה לנשיאת נשק שניתנה לשני עובדים אלה פג ב-13.3.13.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"...אנו מקבלים את ההערה, מן הראוי היה לאסוף מהם את הנשק עד לחזרתם לעבודה."

▪ אקדח בהמות בשירות הווטרנרי - מנהל השירות הווטרנרי העירוני ועובדי השירות עושים שימוש, אם כי נדיר למדי⁵, באקדח חיצים, לצורך לכידת בעלי חיים.

לדברי מנהל השירות הווטרנרי העירוני, בחודשים האחרונים, טרם חידוש ההרשאות האחרון, התגלעה מחלוקת בין כלל הווטרנרים העירוניים לבין משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, לאחר שהוחלט כי נדרשת המלצה של מנהל השירותים הווטרנריים הארצי וחתימתו לצורך חידוש הרישיון לפקחים. אולם, מאחר שמנהל השירותים הווטרנריים הארצי אינו יכול להמליץ על פקחים (אלא רק על רופאים וטרינריים), נדרש מנהל השירות הווטרנרי העירוני לחתום על "התחייבות לעניין שימוש ברובה/אקדח הרדמה לבעלי-חיים, לצורך בקשה להמלצה להיתר לפי חוק כלי הירייה, תש"ט-1949". בין היתר, עליו להתחייב ש"בעת הירי והרדמת בעל החיים, יהיה נוכח רופא וטרינר עובד הרשות המקומית, שיכין את החץ או יפקח על הכנתו, ויישאר במקום הירי על מנת לנטר את ההרדמה ולטפל בבעל החיים אם יש צורך..." בשל המחלוקת בין האגפים הנ"ל מסרב מנהל השירות הווטרנרי העירוני לחתום על ההתחייבות ועל כן אין אפשרות לתת הרשאות לפקחי השירות. לדבריו, עד כה לא התקבלו הנחיות ברורות ממשרד הפנים כיצד לפתור בעיה זו. הביקורת מציינת כי בשירות הווטרנרי העירוני מועסקות שתי רופאות וטרינריות וניתן לתת להן הרשאות לביצוע הירי.

אף על פי כן, ביולי 2013 סיפק הממונה הרשאות לשימוש בכלי ירייה זה למנהל השירות הווטרנרי העירוני ולמספר פקחים ורופאים וטרינריים מטעם השירות. לטענת הממונה, הוא רשאי לתת הרשאות לעובדים שעברו אימון ירי ותדריך והציגו הצהרת בריאות חתומה כנדרש, וביצוע הירי נתון לאחריות מנהל השירות הווטרנרי העירוני.

בדיקת הביקורת העלתה כי לווטרנר העירוני לא הייתה הרשאה לנשיאת נשק בעת חידוש הרישיון העירוני ב-17.3.13: הוא לא חתם כנדרש על "טופס התחייבות לעניין שימוש ברובה/אקדח הרדמה לבעלי חיים לצורך בקשה להמלצה להיתר לפי חוק כלי הירייה, תש"ט-1949", הצהרת הבריאות שלו היא מ-14.4.13 והוא השתתף במטווח ותדריך רק ב-25.6.13.

תגובות הממונה:

"הרישיון הנו 'שמי' ולא וטרינר, ובניגוד לנשק אישי של יתר המורשים, אקדח הבהמות משמש את כלל העובדים (המורשים כמובן) בוטרנריה. לעניות דעתי המקצועית לא הייתה בעיה על פי המצורף בשום שלב שהוא כי בכל פרקי הזמן היו מספר עובדים מותרים ורק הם אם אכן נוצר צורך בהרדמת בעל חיים ביצעו זאת, ובזמן שלא היה לאף אחד 25.6.2013-1.4.2013 (מועד חידוש הרישיון

⁵ לדברי מנהל השירות הווטרנרי העירוני, עובדי השירות משתמשים בעיקר ב-blowpipe (קנה נשיפה לירי חצים), לרוב לצורך לכידת חתולי רחוב לשם עיקורם. עוד ציין כי הוא עצמו מכין להם חץ ומינון מתאים וכי אין צורך ברישיון נשיאת נשק ו/או אימון כדי להשתמש בו.

העירוני), האקדח היה מאוחסן בכספת הווטרינריה לפי סיכום שלי עם [הווטרינר העירוני] בשלב המשא ומתן עם משרד החקלאות. "על פי בקורת חידוש רישיון של המשרד לביטחון פנים אקדח זה יכול להימצא בכספת הווטרינר להווי ידוע לך שגם המשרד לביטחון פנים מתנער מנושא ההרדמה והטיפול כל שנה מועבר ממשרד למשרד. אין צורך שנהיה צדיקים יותר מהאפיפיור. לדעתי המקצועית, ההליך תקין."

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"רופאות וטרינריות - לא קיבלו רישיון היות וטרם נתקבל מהן הצהרת בריאות ואישור ביצוע מטוחח."

תגובת מנהל השירות הווטרינרי העירוני:

"ההדורים, יושבו חזרנו לפעילות וקיבלנו את כל ההיתרים הנדרשים."

מסקנות והמלצות

1. אחסנת הנשק

1.1 הממונה מבצע אחת לחודש בדיקות יזומות לתקינות מערכות המיגון וההתרעה של חדר הנשק. עם זאת, במסגרת ביקורת משטרה כחלק מתהליך חידוש הרישיון (פברואר 2013) אותרה תקלה באזעקה הקווית של מחסן הנשק. אמנם, התקלה תוקנה במלואה בתוך שלושה ימים, אולם, לאור מכתבי הממונה, לפיהם האזעקה פעלה זמן רב ללא חייגן אוטומטי, נראה כי מחסן הנשק נותר ללא מיגון מלא יותר משלושה ימים אלה. זאת ועוד, בניסוי שביצע הממונה מספר חודשים לאחר מכן, לא הייתה התייחסות של המוקד העירוני לקריאה.

יש להקפיד לבצע בדיקות יזומות לעתים יותר תדירות כולל קריאות למוקד העירוני, ובמקרה של תקלה - להביא לתיקונה באופן מידי.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי "בחברה לביטחון ינוהל יומן בדיקות יזומות אשר ידווח בו - שם הבודק, תאריכים ותוצאות."

1.2 נמצא כי אף לא אחד מהמורשים אחסן את כלי הירייה שברשותו במחסן הנשק העירוני, הן בעת חופשה והן בעת היעדרות ממושכת מפאת מחלה, כנדרש בהנחיות המשרד לביטחון הפנים. יתר על כן, שני עובדים שהיו בחופשת מחלה בתקופת הסדרת הרישיון ומתן ההרשאות הוזהרו לבל יישאו את הנשק עד שתוסדר הרשאתם, אך הנשק לא נלקח מהם לאחסון במחסן הנשק כנדרש.

יש לדאוג להעביר למחסן הנשק כלי נשק של עובדים הנעדרים מעבודתם בעירייה לתקופות ממושכות. יתר על כן, אין לאפשר לעובדים להחזיק בנשק ללא הרשאה, אף אם הוא מאוחסן בכספת בביתם.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט: "עפ"י הוראות המנכ"ל, כל עובד אשר יוצא לחופשה/מחלה מעל שבוע יחזיר את נשקו למחסן העירייה. החברה לביטחון תוציא מכתב כללי ולמחזיקי הנשק באופן אישי ברוח ההנחיה. כמו כן, החברה לביטחון תקבל דיווח אחת לרבעון ממנהל אמרכלות וכ"א לגבי היעדרויות של מחזיקי הנשק עובדי עירייה ויבדקו האם עומדים בהנחיות."

2. החזקת כלי נשק בידי עובדי עירייה

- 2.1 שמונה עובדי עירייה רכשו נשק לפני שנים רבות באופן פרטי. העירייה מבצעת ומממנת את תהליך הרישוי ואת אימוני הירי והתדריכים. בסוף שנת 2011, לאחר בירור שערך במשרד לביטחון הפנים, פנה הממונה למנכ"ל העירייה בבקשה להחזיר את כלי הנשק לעירייה כנדרש בחוק. העובדים ערערו על כך בטענה שרכשו את הנשק באופן פרטי, והמנכ"ל החליט להשאיר ברשותם את הנשק עד פרישתם.
- 2.2 שלושה עובדים, שני מפקחי אכיפה באיכות הסביבה ועובד רישוי עסקים, נדרשו להחזיר את נשקם, כנדרש בחוק, אולם, הם סירבו. מנכ"ל החברה לביטחון אישר את השארת כלי הנשק בידי העובדים הללו בהמלצת הממונים עליהם.

על הגורמים הרלוונטיים לערוך דיון מעמיק בנושא ולקבל החלטה בנדון בליווי ייעוץ משפטי.

- 2.3 במסגרת איסוף כלי הנשק, התבקשו חמישה עובדים להחזיר את כלי הנשק שברשותם. אולם, שני עובדים החזירו את כלי הנשק לאחר ארבעה-חמישה חודשים מהמועד שהתבקשו, ולאחר פניות חוזרות ונשנות של הממונה. העובדים הללו נשאו נשק אשר שייך לעירייה בלא שקיבלו הרשאה לכך במשך מספר שבועות, ולמעשה גם הם וגם העירייה עברו בכך על החוק.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים נמסר: "מנכ"ל העירייה קובע כי עובדים אשר מחזיקים בנשק ואין להם צורך בנשק במסגרת תפקידם - ידרשו להזדכות על הנשק מהעירייה. במקביל, יש לפנות למשרד הפנים ולבקש להזדכות עליו ולהודיע לעובדים על כך. פרק הזמן בו העובדים יידרשו לטפל בנושא הוא לא יותר מ-3 חודשים. לאחר מכן החברה לביטחון תודיע למשטרה על כך. העברת הבעלות על הנשק מהעירייה לעובדים תהא ללא תמורה."

3. אקדח בהמות בשירות הווטרנרי

- 3.1 כלי נשק זה נותר מספר חודשים ברשות השירות הווטרנרי לאחר שפג תוקף ההרשאות של הווטרנר העירוני ועובדי שירות נוספים ומבלי שקיבלו הרשאות חדשות. זאת, עקב חילוקי דעות בין כלל הווטרנריים העירוניים לוטרנר הראשי במשרד החקלאות.
- 3.2 עובדי השירות המועמדים לקבל הרשאה לשימוש בכלי הירייה לא הציגו בזמן הצהרת בריאות חתומה בידי רופא ולא עברו אימון ירי במועד הנדרש. על כן, רק בחודש יולי 2013 סיפק להם הממונה הרשאות. כאמור, הנשק נשאר ברשות השירות הווטרנרי כל אותו זמן.

ככלל, יש להימנע מאחזקת כלי ירייה ללא הרשאות מסודרות וללא אימון ירי ותדריך הנדרש לצורך ההרשאה. אף שהממונה העביר את האחריות לווטרינר העירוני וחרף חילוקי הדעות עם הווטרינר הראשי במשרד החקלאות, היה על הממונה לדאוג להעברת כלי הירייה למחסן הנשק העירוני.

תגובת מנהל השירות הווטרינרי העירוני:

"אף אחד חוץ מהאנשים שהוכשרו לכך בשירות הווטרינרי העירוני אינו יודע כיצד לתפעל את 'אקדח הבהמות' ולכן גם בזמן שאין לנו היתר לשימוש בו, הוא נמצא בכספת סגורה ואינו בשימוש עד לקבלת היתר."

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים נמסר: "יבוצע. סודרו ההרשאות לעובדי השירות הווטרינרי."

4. החזר כספים לעובדים

מועמדים לקבלת הרשאה לנשיאת נשק צריכים להציג הצהרת בריאות חתומה בידי רופא משפחה הכרוכה בעלות כספית שעליה הם יכולים לקבל החזר. עובדי השיטור והסיור מודעים לאפשרות הזו ומגישים בקשות לקבלת החזרים, אך עובדים אחרים אינם יודעים על כך.

יש ליידע את כל העובדים בדבר האפשרות לקבל החזר על הצהרת הבריאות שהם מציגים לצורך הרשאה לנשיאת נשק.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט: "מדובר ב-3 עובדי עירייה שאושר להם להחזיק בכלי הירי. הם יגישו למשאבי אנוש קבלה בגין תשלום אגרה על הצהרת בריאות ויקבלו החזר. היתר מתבקשים להחזיר את כלי הנשק. כל היתר ימשיכו לקבל מהחברה לביטחון החזר עבור אגרה על הצהרת הבריאות."

